

DOELEN VAN INTERNATIONALISERING BEWUST EN STRATEGISCH BEPALEN

‘Landschappenmodel’ zet competenties op de kaart

Eveke de Louw en Claudia Bulnes bedachten een model waarmee opleidingen in kaart kunnen brengen hoe hun ‘landschap van internationalisering’ eruit ziet. Hun eigen opleiding, European Studies aan de Haagse Hogeschool, had er baat bij. ‘Omdat we nu duidelijker weten wat we studenten willen leren, dringt dat door in alles wat we doen.’

Claudia Bulnes (links) en Eveke de Louw.

internationale

Een ondoordringbare jungle, een keurig aangeharkt tuintje en indrukwekkende bergketens. “Hoe kómen jullie erop?”, vroegen collega’s toen Eveke de Louw en Claudia Bulnes hun model voor het eerst presenteerden. Inderdaad, wie zich al die landschappen voorstelt, zal niet direct aan internationalisering denken. Toch kregen De Louw en Bulnes hun collega’s zover dat ze met dit model in de hand over internationalisering gingen meedenken.

Het begon allemaal vijf jaar geleden. Toen reisden De Louw en Bulnes samen naar een conferentie van de *European Association for International Education* (EAIE) in Kopenhagen. De conferentie gaf hun de kans om eens van een afstandje naar hun opleiding te kijken. Beiden waren al meerdere jaren in verschillende functies verbonden aan de opleiding *European Studies* van de Haagse Hogeschool.

Inmiddels is De Louw coördinator internationalisering en Bulnes *mobility coordinator*.

Lijm

“Er kwam van alles bij ons los”, vertelt De Louw. *European Studies* was bij uitstek een opleiding met al veel internationale componenten. Maar, zegt Bulnes: “Dat waren allemaal kleine eilandjes van activiteiten. Iedereen vulde internationalisering op zijn eigen manier in.” De Louw knikt. “Het was niet duidelijk wat het doel was van internationalisering. Wat wilden we onze studenten leren? We zochten een lijm om alles met elkaar te verbinden.”

Die lijm kwam er. De Louw en Bulnes vertellen erover, op een vrijdagmiddag in hun werkkamer aan de Haagse Hogeschool. Op de gang klinkt het geroezemoes van studenten, in verschillende talen. ‘Bye’ en ‘ciao’, wordt er geroepen. *European Studies* draait al 25 jaar aan de Haagse Hogeschool, en telt inmiddels zo’n twintig procent internationale studenten. Een kwart van de staf komt uit het buitenland. Onlangs kwam een nieuwe lichting van negentig

Erasmusstudenten aan. Jaarlijks ontvangt de opleiding 250 uitwisselingsstudenten.

European Studies bestaat bij de gratie van internationalisering, beamen De Louw en Bulnes. Studeren of stage lopen in het buitenland is voor alle studenten een must. Maar de twee collega’s zagen ook dat internationalisering thuis in Den Haag een veel minder centrale plek innam. Toen ze terugkwamen uit Kopenhagen, liet het idee dat er meer samenhang nodig was, hen niet meer los.

Geen compleet beeld

Internationalisering at home staat in Nederland volop in de aandacht. Ook studenten die niet voor studie of stage naar het buitenland gaan, hebben internationale en interculturele competenties nodig, schrijft

minister Bussemaker in haar visiebrief internationalisering. De ambitie om studenten deze competenties mee te geven is er ook, blijkt uit het onderzoek *Studenten internationaliseren in eigen land* van EP-Nuffic. Toch is daar in de praktijk nog te weinig aandacht

voor. Ook beschrijft het onderzoek dat er “binnen instellingen doorgaans geen compleet beeld bestaat van het geheel aan internationalisation at home-activiteiten”.

Een gebrek aan overzicht was precies wat De Louw en Bulnes constateerden. Ze besloten aan de slag te gaan. Ze vormden vier denktanks met collega’s, die de doelen van internationalisering op papier zetten. Als belangrijkste doel werd beschreven: ‘Een levenslang intrinsiek ontwikkelingsproces inzetten dat je houding, kennis en vaardigheden transformeert, om effectief en adequaat te communiceren met mensen van verschillende culturele achtergronden.’

Vervolgens besloten de twee op een rij te zetten wat een student nodig heeft om hiervoor de competenties te ontwikkelen. “Toen ging er een lampje branden”, vertelt Bulnes. “We zagen ineens hoe alles bij elkaar

“Ineens ging er een lampje branden. We zagen hoe alles bij elkaar kwam.”

kwam.” Ze maakten een model van vijf cirkels die allemaal een onderdeel van een studieloopbaan vormen. Die cirkels zijn van binnen ingekleurd met een landschap. Samen geven ze een overzicht van de manier waarop verschillende vormen van internationalisering in een curriculum elkaar aanvullen en versterken.

Diversiteit

Het formele curriculum is als een prachtig bijgehouden tuin, zeggen De Louw en Bulnes. Internationalisering wordt aangeboden in vaste onderdelen: het leren van nieuwe talen, het gebruik van internationale casestudies en inhoudelijke internationale thema's.

Daarnaast is er een cirkel met een zee, altijd in beweging, die staat voor de manier waarop het curriculum wordt gebracht. De docent maakt actief gebruik van de diversiteit in de klas en past ook pedagogiek en toetsing aan op de samenstelling van een groep studenten.

Het berglandschap staat voor de pieken van internationalisering, als studenten bijvoorbeeld voor studie of stage naar het buitenland gaan of als ze projectwerk doen in een internationaal samengestelde groep. Dan is er het eeuwenoude bos, het internationaliseringsbeleid dat diep geworteld zit in de missie en visie van de onderwijsinstelling. En tot slot de jungle, waar de onderwijsinstelling niet altijd in doordringt, maar waar studenten met verschillende achtergronden elkaar weten te vinden buiten de muren van de school.

De Louw en Bulnes kijken met plezier terug op de

workshops die ze organiseerden met hun collega's. Ze presenteerden hun model en vroegen iedereen met behulp van een vragenlijst om te benoemen in welk landschap ze werkten. Daaruit kwam meteen veel positieve energie, zegt De Louw. “Sommige collega's dachten dat internationalisering in hun werk niet belangrijk was. Ineens bleek dat iedereen een rol had.”

Uitdaging

Nadat De Louw en Bulnes hun model hadden gemaakt, gingen ze nog een stapje verder. Ze vonden dat de internationale en interculturele leerlijn zichtbaarder moest worden. Daarom vroegen ze hun collega's met een frisse blik te kijken naar de leeruitkomsten van hun vakken en modules.

“We wisten dat veel internationalisering verborgen zat in het curriculum, maar niet expliciet naar voren kwam in de leeruitkomsten”, zegt Bulnes. Het was nog een uitdaging om hun tachtig nog negentig collega's ertoe te bewegen om die dimensie expliciet naar boven te halen.

Er was een moment dat De Louw en Bulnes met de handen in het haar zaten. Ze hadden externe adviseurs uitgenodigd om te helpen. “Dat bleek geen goed idee”, vertelt De Louw. “Zij wisten niet genoeg van de inhoud van het studieprogramma.” Uiteindelijk besloten De Louw en Bulnes tien collega's te trainen als ‘ambassadeurs’. Die kenden hun collega's en brachten het enthousiasme voor het internationaliseren van de leeruitkomsten over vanuit de inhoud van het vak. “De les die we leerden was dat je niet vanuit je kantoortje kunt bepalen wat er moet gebeuren”, zegt Bulnes.

Geweldig moment

Toen kwam er een bijzondere dag. De Louw en Bulnes zaten achter hun computer en scrollden door honderden opnieuw geformuleerde leeruitkomsten. ‘Het staat er allemaal!’, zeiden ze tegen elkaar. “Dat was een geweldig moment”, herinneren ze zich. Internationalisering was vanaf dat moment “veel bewuster en strategischer” in het curriculum verwerkt.

Zo is aan een leeruitkomst over onderzoeksvaardigheden toegevoegd dat studenten internationale perspectieven moeten kunnen onderscheiden in een onderzoek. En waar studenten voorheen als leeruitkomst moesten begrijpen hoe non-gouvernementele organisaties (ngo's) te werk gaan, wordt nu expliciet

Het 'landschapsmodel' van De Louw en Bulnes

van hen gevraagd te begrijpen met welke uitdagingen ngo's wereldwijd te maken hebben.

Wat studenten daaraan hebben? De Louw: "Omdat we duidelijker weten wat we studenten willen leren en wat we ze willen meegeven aan kennis en ervaring, dringt dat door in alles wat we doen."

Het model van De Louw en Bulnes slaat aan. De twee worden regelmatig gevraagd het te presenteren tijdens conferenties. Aan de Haagse Hogeschool wordt het gebruikt bij de opleidingen van de faculteit Management & Organisatie, waar ook European Studies onder valt. En De Louw en Bulnes vertellen dat ze enthousiaste reacties krijgen van andere universiteiten en hogescholen die ermee gaan werken.

Groei meten

De twee zijn zelf nog lang niet klaar met internationaliseren. Op dit moment houden ze zich bezig met de vraag hoe ze studenten kunnen beoordelen op interculturele vaardigheden. "We willen graag hun groei op dit vlak meten", zegt De Louw. "Hoe kun je nu echt weten of een student zich goed kan redden in een internationale omgeving?"

Jahyr Elshot, vierdejaarsstudent European Studies, is nu al heel tevreden met zijn opleiding. "Ik zou niet weten welke opleiding je beter kan voorbereiden op werken in een internationale omgeving", zegt hij.

